1132 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 7 februari 2022 (2021-2022)

Verslag van het verzoekschrift

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Katrien Schryvers

over het belang van het kind bij intrafamiliaal geweld

verzendcode: WEL

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:
Koen Daniëls, Lorin Parys, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;
Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;
Maaike De Rudder, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;
Ann De Martelaer, Jeremie Vaneeckhout;
Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:
Allessia Claes, Piet De Bruyn, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;
Gwenny De Vroe, Emmily Talpe;
Johan Danen, Celia Groothedde;
Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:
Lise Vandecasteele.

INHOUD

1. Procedure 4
2. Inhoud 4
3. Bespreking 4
4. Conclusie 6
Bijlage: antwoord van minister Wouter Beke 7

1. Procedure

Op 30 oktober 2021 werd een verzoekschrift ingediend over het belang van het kind bij intrafamiliaal geweld (verzoekschrift nr. 10 (2021-22)). De verzoeker gaf de volgende titel aan zijn verzoekschrift: 'Kinderrechten en Intrafamiliaal geweld'.

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 10 november 2021 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding.

De commissie besprak het verzoekschrift een eerste maal op 30 november 2021 en besliste Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, om uitleg te vragen over dit verzoekschrift.

Op 1 februari 2022 werd het verzoekschrift opnieuw toegevoegd aan de agenda van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding. De commissie had inmiddels van minister Beke een antwoord ontvangen op dit verzoekschrift.

(Deze vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

2. Inhoud

Als rechtstreeks betrokkene bij intrafamiliaal geweld gedurende meer dan vijftien jaar en totaal miskend door Justitie staat de verzoeker in contact daarover met het Kinderrechtencommissariaat. Hij wil tevens aankloppen bij beleidsmakers die wetgeving hebben opgesteld maar geen idee hebben van de toepassing van die wet of hoe het er in de praktijk aan toegaat bij Justitie.

De verzoeker wenst daarbij vooral de aandacht te trekken op het belang van het kind. 'In het belang van het kind' is de formulering die jeugdzorgverleners gebruiken als excuus om hun koppige zin door te duwen. Wat het kind wil en wenst, blijft ondergeschikt aan wat jeugdzorg en jeugdrechtbank doen en willen, aldus de verzoeker. Er bestaan heel wat situaties waarbij het niet anders kan, maar dat is geen excuus om voor elk geval dezelfde regels te gebruiken zonder het recept aan te passen aan de situatie van het kind.

Het blijkt onder meer de regel te zijn om intrafamiliaal geweld onder de noemer 'strijd tussen de ouders' te catalogeren waardoor er geen melding wordt gemaakt aan het parket en waardoor de trauma's zich verder ontwikkelen onder het niet-waakzame oog van de hulpverleners. Als magistraten niet voldoende op de hoogte worden gebracht van de werkelijkheid, hoe kunnen ze dan accuraat oordelen?

Hij vraagt aan alle verantwoordelijken om bewuster en meer proactief om te gaan met intrafamiliaal geweld. Nultolerantie moet de norm zijn van politie, parket, rechters en jeugdrechters. Gebrek aan budget kan geen excuus zijn. Hij roept op om de betrokkenen ter verantwoording te roepen over de gang van zaken inzake kindermishandeling en intrafamiliaal geweld.

3. Bespreking

Voor *Suzy Wouters* illustreert dit verzoekschrift de noodzaak om direct in te grijpen bij intrafamiliaal geweld om escalatie te voorkomen. De prioriteit hoort het veiligstellen van kinderen te zijn.

Er is echter vaak onvoldoende capaciteit om alle crisissituaties op te vangen en direct in te grijpen, en al te vaak wordt te lang gewerkt op basis van vrijwillige hulpverlening. Vrijwilligheid is enerzijds aan te moedigen maar anderzijds moet de situatie veilig zijn. Hulpverleners kunnen de ernst van een situatie niet altijd inschatten. Er wordt daarom beter streng ingegrepen om er zeker van te zijn dat kinderen veilig zijn. De verschillende beleidsniveaus en instanties moeten samenwerken aan een daadkrachtige aanpak van intrafamiliaal geweld.

In zijn antwoord somt minister Wouter Beke alle initiatieven op. Het zijn goede initiatieven, al duurt het vaak even vooraleer een beslissing wordt genomen. Sneller beslissen bij intrafamiliaal geweld is belangrijk voor de slachtoffers. Minister Wouter Beke werkt samen met de Vlaamse en de federale minister van Justitie. Vlaams Belang kan zich achter het antwoord van de Vlaamse Regering scharen.

Jeremie Vaneeckhout noemt dit een belangrijk verzoekschrift over een thema dat centraal staat in het parlementaire werk. Wanneer de rechten en de veiligheid van een kind in het gedrang komen, moet het kind centraal staan. Op bepaalde momenten is ingrijpen nodig om de veiligheid van een kind te garanderen.

Veel aspecten in dit verzoekschrift zijn federale bevoegdheid. Minister Wouter Beke wijst in zijn antwoord terecht op wat hij op Vlaams niveau kan ondernemen. Groen steunt het antwoord en de opgesomde initiatieven. Bij het zoeken naar een oplossing, proberen hulpverleners de band tussen ouder, kind en omgeving te bewaren maar moeten ze ook de acute bedreiging van de veiligheid van het kind afwegen. Deze moeilijke inschatting is de essentie van het werk van veel hulpverleners. Het kind moet daarbij altijd centraal staan. Beletten dat kinderen slachtoffer worden van geweld moet altijd primeren. Tegelijk vindt de spreker het belangrijk erop te wijzen dat jeugdhulpverleners bepaalde situaties onvoldoende kunnen opvolgen bij gebrek aan capaciteit. Naast woorden, structuren en verschillende aanpakken zijn middelen en personeel nodig om dit professioneel en degelijk uit te voeren. Hij zal er blijvend op toezien dat de jeugdhulpsector de nodige ondersteuning krijgt om beter werk te kunnen afleveren dan thans soms het geval is.

Freya Van den Bossche zegt dat minister Wouter Beke een helder beeld schept van wat er beleidsmatig gebeurt. Zij vindt het belangrijk te wijzen op een aantal aanvullende relevante parlementaire initiatieven: de conceptnota voor nieuwe regelgeving over de ondertoezichtstelling van het ongeboren kind van een zwangere vrouw met een verslavingsproblematiek als nieuwe jeugdhulpmaatregel (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 651/1), de conceptnota voor nieuwe regelgeving over het uitbouwen van een beleid voor de bescherming van het ongeboren kind bij een verontrustende zwangerschap (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 688/1) en het voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp (*Parl.St.* Vl.Parl. 2021-22, nr. 943/1). Voorts zijn er nog initiatieven aangekondigd vanuit de meerderheid. Het is belangrijk dat de verzoeker weet dat er nog een debat ten gronde gevoerd zal worden over dit brede thema. In dat debat zal rekening worden gehouden met de inhoud van dit verzoekschrift.

Katja Verheyen acht het moeilijk om te achterhalen naar welke casus wordt verwezen in het verzoekschrift. Het is evenmin duidelijk welke hulpverlening erbij betrokken is. Dat intrafamiliaal geweld vijftien jaar aansleept is sowieso schrijnend. Justitie en jeugdhulp zijn de voorbije vijftien jaar geëvolueerd. Er wordt opgetreden tegen intrafamiliaal geweld. Vlaams minister Zuhal Demir heeft werk gemaakt van de Family Justice Center waar slachtoffers van intrafamiliaal geweld terechtkunnen. In het kader van de integrale jeugdhulp zijn belangrijke stappen gezet om kinderen en jongeren te beschermen tegen verontrustende opvoedingssituaties. Ze verklaart zich akkoord met het antwoord van Vlaams minister Wouter Beke en de aanvullende opmerking van Freya Van den Bossche.

Freya Saeys kan zich vinden in het antwoord van minister Wouter Beke waarin hij verwijst naar een lange reeks initiatieven. Daarnaast moet dit thema nauw gevolgd worden in de praktijk. Bepaalde zaken worden in het leven geroepen maar hebben weinig tot geen impact op het terrein. Het is de taak van een parlementslid om hier vragen over te stellen en initiatieven te nemen. Een aantal aspecten in dit verzoekschrift zijn federale bevoegdheid. Gegevensuitwisseling tussen alle verschillende diensten is daarom belangrijk.

Katrien Schryvers benadrukt het belang van de thematiek die een van de prioriteiten moet zijn van het beleidsdomein Welzijn. Tegelijk overstijgt de thematiek dit beleidsdomein omdat er een link is met onder meer hulpverlening, justitie en politie. Om die reden pleit het commissielid steeds voor een ketenaanpak. De Kindreflex is een nieuwe manier om te detecteren waar kinderen gevaar lopen en hoe hun een helpende hand gereikt kan worden. Uit het antwoord van Vlaams minister Wouter Beke blijkt dat hier in de toekomst blijvend op moet worden ingezet. Een ketenaanpak, die gaat van preventie, over politie en justitie tot opvolging van de daders, is aangewezen.

Ze verwijst voorts naar de resolutie over een totaalaanpak van kindermishandeling (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 796/3) waarin beleidsinitiatieven worden opgesomd die verband houden met intrafamiliaal geweld. Intrafamiliaal geweld en kindermishandeling zijn niet altijd uit elkaar te houden. Zelfs als een kind niet zelf het slachtoffer is van fysiek geweld, draagt het de sporen mee van geweld in zijn leefomgeving. Afsluitend verklaart het lid zich akkoord met het antwoord van de Vlaamse Regering.

4. Conclusie

De aanwezige leden stemmen in met het voorstel van de commissievoorzitter om het antwoord van de Vlaamse Regering samen met het verslag van de bespreking, en de tijdens de bespreking vermelde documenten aan de indiener van het verzoekschrift te bezorgen.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS,
verslaggever

BIJLAGE:

Antwoord van minister Wouter Beke op het verzoekschrift

Vlaamse Regering

Kabinet van de Vlaamse minister van
Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebestrijding
Koning Albert II-laan 35 bus 90
1030 BRUSSEL
T 02 552 64 00
F 02 552 64 01
kabinet.beke@vlaanderen.be
www.vlaanderen.be

uw bericht van	**uw kenmerk**	**ons kenmerk**	**bijlagen**
10/09/2021		21-11819	
vragen naar/e-mail		**telefoonnummer**	**datum**
aura.vanliefferinge@opgroeien.be nadine.aerts@opgroeien.be			

Betreft: Reactie nav uw mail van 10/09/2021

Geacht heer [redacted],

Met bijzondere aandacht las ik uw brief over Kinderrechten en Intrafamiliaal geweld. Als minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding zijn deze thema's uiterst belangrijk voor mij. Ik wil u daarom bedanken om uw ervaringen hierover te delen.

Met dit schrijven willen wij U inzicht geven in hoe wij ook sterk inzetten op het perspectief van kinderen en intrafamiliaal geweld. We willen enerzijds stilstaan bij reeds lopende initiatieven, bij initiatieven in opstart en bij de werking van een aantal van onze diensten binnen het Agentschap Opgroeien.

In Vlaanderen werd de Kindreflex ontwikkeld. Dit instrument stimuleert dienst- en hulpverleners om met hun volwassen cliënten in gesprek te gaan over ouderschap en om verontrustende gezinssituaties te detecteren en zo snel mogelijk de veiligheid te herstellen. Met andere woorden wordt er expliciet ingezet om als professional (nog meer) bewust te zijn van de impact van bijvoorbeeld intra familiaal geweld, drugsproblematieken, … op het kind waar de volwassene zorg voor opneemt. Het Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling zorgt er stapsgewijs voor dat dit stappenplan gebruikt worden in de verschillende sectoren met een dienst- of hulpverlenende taak naar volwassenen toe.

Daarnaast wordt op verschillende plekken, verspreid over Vlaanderen, een Ketenaanpak Intrafamiliaal geweld georganiseerd. Het zijn samenwerkingsverbanden tussen partners uit de hulpverlening, politie en justitie, die situaties van intrafamiliaal geweld op een multidisciplinaire wijze aanpakken. Het cliëntsysteem staat daarbij centraal en samen met betrokken actoren wordt een plan op maat van een specifiek gezin opgesteld waarbinnen eenieder concrete acties ter harte neemt zodoende er positieve verandering kan ontstaan ten voordele van de cliënt.

Ik lanceerde dit jaar, samen met de Vlaamse en federale ministers van Justitie, het Platform Kindermishandeling. Samen met verschillende partners uit de brede leefomgeving van kinderen, jongeren en gezinnen, hulpverlening, politie en justitie streeft het Platform kindermishandeling ernaar om te komen tot een afgestemd beleid, aanpak en samenwerking rond kindermishandeling tussen de verschillende actoren en over de verschillende beleidsdomeinen heen. Het Platform Kindermishandeling werkt momenteel rond twee thema's, met name rond conflictueuze scheidingen en contactbreuk en de ontwikkeling van een ondersteuningskader kindermishandeling.

Het Agentschap Opgroeien zet eveneens sterk in op de uitrol van het begeleidingsmodel Signs of Safety binnen zowel het preventieve luik (kind en gezin) als binnen het meer aanklampende tot gedwongen luik. Signs of Safety (SofS) is een benadering die helpt om op een kracht- en oplossingsgerichte manier om te gaan met situaties waarin de veiligheid van kinderen mogelijk in gevaar is. De kern is een sterke samenwerking met ouders, kinderen en hun familie, ook als de hulpverlening gedwongen is. De hulpverlener heeft vanuit een houding van respect voor het gezin oog voor signalen van veiligheid én onveiligheid. De benadering werd ontwikkeld in Australië en wordt wereldwijd binnen jeugdhulp/jeugdbescherming geïmplementeerd. Sinds 2015 wordt SofS geïmplementeerd binnen de diensten Ondersteuningscentra Jeugdzorg (OCJ) en Sociale diensten Jeugdrechtbank (SDJ) in Vlaanderen. De consulenten van OCJ en SDJ hebben een duidelijk doel: een veilige omgeving creëren voor kinderen en jongeren nu én op lange termijn. Samen met alle betrokkenen gaan consulenten de risicovolle situatie grondig onderzoeken. Ze brengen ouders en hulpverleners samen rondom de kinderen en helpen de families en kinderen zelf om aan het stuur te staan van hun veiligere toekomst. Indien blijkt dat de veiligheid van het kind binnen de context van een OCJ toch in het gedrang komt, zal doorverwezen worden naar het parket met de vraag een jeugdrechter te vorderen en dus gedwongen hulpverlening in te schakelen.

Vanuit het Agentschap is er specifieke aandacht voor jonge kinderen, onder meer in de vorm van zorggarantie. Met zorggarantie bij (dreigende) uithuisplaatsing van een jong kind (-9 maanden tot 3 jaar) willen we in de meest precaire situaties toch een kansrijke vroege ontwikkeling garanderen. Dit kan leiden het zeer zuiver krijgen van de verontrusting tot de opmaak van een zorgplan. Dit gebeurt steeds op maat van de noden van het gezin/kind. De veiligheid, ontwikkeling en noden van het kind staan centraal. Onder meer het model Signs of Safety ondersteunt daarbij het handelen van de professional.

Met vriendelijke groeten,

Wouter Beke
Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebestrijding